

Realizacja Programu ochrony zasobów genetycznych owiec w roku 2010

Jacek Sikora

*Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy,
Dział Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt, 32-083 Balice k. Krakowa*

W 2010 r. Dział Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt Instytutu Zootechniki Państwowego Instytutu Badawczego zorganizował dla hodowców owiec ras chronionych cykl konferencji i sympozjów. Zadaniem tych spotkań było między innymi szersze zapoznanie hodowców z Programem ochrony, specyfiką hodowli poszczególnych ras zachowawczych oraz prawnymi aspektami ochrony bioróżnorodności.

Zorganizowane sympozja dotyczyły hodowli owiec ras: merynos polski w starym typie, merynos barwny, świniarka, olkuska i pomorska.

Pierwsze spotkanie z hodowcami zostało zorganizowane w Zakładzie Doświadczalnym IZ PIB w Kołudzie Wielkiej, w dniach 7–8 kwietnia 2010 r. Tematyka konferencji naukowo-technicznej: *Realizacja Programów ochrony zasobów genetycznych owiec merynosowych odmiany barwnej oraz merynosa polskiego w starym typie* obejmowała między innymi aktualne problemy i uregulowania prawne, dotyczące realizacji Programu ochrony zasobów genetycznych owiec tych dwóch ras.

Dr inż. Tadeusz Pakulski zapoznał uczestników z tematyką Programu ochrony zasobów genetycznych oraz wykorzystania produkcyjnego i badawczego merynosa odmiany barwnej. Temat wykorzystania mleka owczego do produkcji przetworów mlecznych w warunkach gospodarstwa na terenach nizinnych na przykładzie merynosa odmiany barwnej przybliżyła słuchaczom mgr inż. Anna Jarzynowska.

Na terenie ZD Kołuda Wieka od wielu lat utrzymywane jest stado owcy kołudzkiej. Historię wytworzenia tej rasy, charakterystykę użytkowości i wykorzystanie w badaniach omó-

wił dr inż. Kazimierz Korman. Jeden z elementów problematyki żywienia owiec, dotyczący zastosowania pasz pochodzenia przemysłowego w żywieniu tego gatunku, przedstawił prof. dr hab. Bronisław Borys. Na zakończenie spotkania prof. dr hab. Barbara Rejduch przedstawiła referat, dotyczący ważnego problemu zdrowotności owiec, związanego z występowaniem alleli i genotypów trzęsawki u tych zwierząt

W ramach konferencji hodowcy mieli okazję zwiedzenia Zakładu Doświadczalnego Kołuda Wielka, jak również dokonania wizytacji gospodarstw hodowców z regionu kujawsko-pomorskiego, prowadzących hodowlę zachowawczą owiec rasy merynos polski w starym typie, m. in. stada państwa Grzybowski.

Następnym zorganizowanym przez IZ PIB spotkaniem było sympozjum dla hodowców owiec rasy świniarka, które odbyło się w dniach 4–5 sierpnia 2010 r. Hodowcy tej starej, rodzimej rasy owiec spotkali się w gospodarstwie agroturystycznym w Krzętowie nad Pilicą, należącym do pani Urszuli Pietruczuk, która utrzymuje największe obecnie, liczące 236 macierek stado świniarek.

Pani Bożenna Gemel, dyrektor Regionalnego Związku Hodowców Owiec i Kóz w Piotrkowie Trybunalskim, przedstawiła aktualną sytuację hodowli owiec w regionie oraz pracę hodowlaną prowadzoną przez związek. Uzupełnieniem tego wykładu było wystąpienie koordynatora ds. ochrony zasobów genetycznych owiec, dr. inż. Jacka Sikory, związane z realizacją Programu ochrony zasobów genetycznych owiec rasy świniarka w ramach PROW 2007–2013. Hodowcy dowiedzieli się o stopniu

realizacji Programu, a także o perspektywach rozwoju hodowli tej rasy w Polsce.

Historię rasy, charakterystykę użyteczności oraz przegląd badań wykonanych na tej rasie przedstawił prof. dr hab. Mirosław Pięta.

Część spotkania poświęcona była tematyce alternatywnych źródeł dochodu w chowie i hodowli owiec. Jedną z inicjatyw podejmowanych przez hodowców jest organizacja i prowadzenie gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych. Wykładem, zatytułowanym: Gospodarstwo agroturystyczne i produkt regionalny na przykładzie gospodarstwa w Krzętowie, p. Urszula Pietruczuk podsumowała tę interesującą dyskusję.

Problematyką, która zawsze jest aktualna i przyjmowana z dużym zainteresowaniem, jest profilaktyka weterynaryjna oraz zagadnienia związane z chorobami i leczeniem owiec. Tematykę tę przedstawił dr wet. Jarosław Wieczorek, pracownik Instytut Zootechniki PIB.

Po części merytorycznej uczestnicy sympozjum udali się do owczarni, gdzie realizowano zajęcia praktyczne. Prowadzone one były przez doktora weterynarii oraz właścicielkę stada.

Kolejne spotkanie hodowców owiec zorganizowane zostało ma terenie Małopolski, w Imbramowicach, 21 września ubiegłego roku i dotyczyło hodowli owiec rasy olkuskiej. Uczestnicy spotkania mogli zapoznać się z aktualną sytuacją hodowli oraz pracą hodowlaną prowadzoną w RZHOiK w Nowym Targu. Tematyka ta została zaprezentowana przez dyrektora Związku, pana Jana Janczego.

Dr inż. Maciej Murawski z Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie przypomniał bardzo bogatą historię rasy olkuskiej. Nawiązaniem do historii rasy było przedstawienie obecnej sytuacji owiec olkuskich objętych Programem ochrony zasobów genetycznych, którą omówił dr inż. Jacek Sikora. Odrębność owiec olkuskich została scharakteryzowana w dalszej części spotkania, w której przedstawiono dwa wykłady. Dotyczyły one specyfiki chowu i hodowli owiec rasy olkuskiej, o czym mówił wieloletni hodowca owiec tej rasy, pan Tomasz Korczyński, a także problemów hodowlanych związanych z utrzymywaniem populacji o małej liczebności, na przykładzie owcy rasy olkuskiej, przedstawionych przez panią dr hab. Elżbietę Martyniuk.

Podczas tego spotkania dyskutowano na temat sposobów zwiększenia rentowności dzia-

łalności rolniczej. Na szereg zadanych pytań próbował odpowiedzieć pan dr inż. Paweł Paraponiak w swoim wykładzie: Owca olkuska w gospodarstwie ekologicznym.

W części praktycznej seminarium gospodarz spotkania, pan Tomasz Korczyński zapoznał zainteresowanych hodowców z tajnikami hodowli owiec olkuskich.

W połowie listopada ubiegłego roku w Kościerzynie na Kaszubach zorganizowane zostało sympozjum zatytułowane: Program ochrony zasobów genetycznych owiec rasy pomorskiej. Inauguracyjnym wykładem tego spotkania było wystąpienie prof. dr. hab. Jędrzeja Krupińskiego, dyrektora Instytutu Zootechniki PIB na temat: Realizacja Programów ochrony zwierząt przez Instytut Zootechniki PIB. Profesor Krupiński scharakteryzował populację gatunków i ras zwierząt gospodarskich objętych Programem, przedstawił historię ochrony ras zagrożonych wyginięciem oraz nakreślił perspektywy rozwoju ochrony ras rzadkich w naszym kraju. Kolejne wystąpienia dotyczyły sytuacji hodowli owiec rasy pomorskiej w Polsce, przedstawionej przez mgr Jolantę Wachowską, dyrektora Regionalnego Związku Hodowców Owiec i Kóz w Malborku oraz realizacji Programu ochrony zasobów genetycznych owiec rasy pomorskiej, omówionej przez koordynatora z ramienia Instytutu. W kolejnej części spotkania poruszona została tematyka utrzymywania owiec w gospodarstwie agroturystycznym i ekologicznym, a także związana z profilaktyką weterynaryjną w hodowli owiec.

Część sympozjum poświęcona była tematyce produkcji jagnięciny i jej jakości. Dr inż. Jan Knapik wygłosił wykład na temat: Zastosowanie metody SOT w kwalifikacji tryków do produkcji jagniąt rzeźnych. Tematyka jakości została omówiona przez prof. dr. hab. Stanisława Milewskiego w wystąpieniu na temat walorów prozdrowotnych produktów owczych.

Spotkania hodowców, które odbyły się w 2010 r. są kontynuacją cyklu sympozjów zorganizowanych przez IZ PIB. Dają one hodowcom możliwość dogłębnego poznania zagadnień ochrony zasobów genetycznych owiec, a także poszerzenia swojej wiedzy na temat owczarstwa. W następnych latach IZ przewiduje kontynuację spotkań z hodowcami kolejnych ras owiec objętych Programem ochrony zasobów genetycznych.